

อถ ปจมยาเม จตฺตารโ มหาราชาโน จตฺตทิสสา เอโกภาสํ กโรนฺตา อุปฏฺจํ อาคมฺมํ ๑

ครั้งนั้น อ. ท้าวมหาราช ท. สี่ ทรงกระทำอยู่ ซึ่งทิศสี่ ท. ให้เป็นทิศมีแสงสว่างเป็นอันเดียวกัน เสด็จมาแล้ว ผู้ที่เป็นที่บำรุง ในยามที่หนึ่ง ๑

ชมพุโก โภภาสํ ทิสฺวา “กัโภภาสํ นามโสติ จินฺตสฺมิ ๑

อ. อาชีวกชื่อว่าชมพุกะ เห็นแล้ว ซึ่งแสงสว่าง คิดแล้ว ว่า “(อ. แสงสว่าง) นั้น ชื่อว่า เป็นแสงสว่างอะไร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ๑

มชฺฌิมยาเม สกุโก เทวราชา อาคมฺมิ ๑

อ. เทวดาผู้พระราช พระนามว่าสักกะ เสด็จมาแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง ๑

ชมพุโก ตมปิ ทิสฺวา “โก นามโสติ จินฺตสฺมิ ๑

อ. อาชีวกชื่อว่าชมพุกะ เห็นแล้ว (ซึ่งท้าวสักกะ) แม่นั้น คิดแล้ว ว่า “(อ. บุคคล) นั้น ชื่อว่า เป็นใคร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ๑

ปจฺฉิมยาเม เอกาย อํกุณฺธิยา เอกํ ทวีทึ เทว ๑เปฯ ทสทึ ทส จกฺกวาฬานิ โภภาเสตุํ สมตฺถเ อมาพฺรหฺมา สกอลรณฺณํ เอโกภาสํ กโรนฺโต อาคมฺมิ ๑

อ. ท้าวมหาพรหม ผู้สามารถ (เพื่ออันทรงยังจักรวาล) หนึ่ง ให้สว่าง ด้วยนิ้วมือ หนึ่ง, (เพื่ออันทรงยังจักรวาล ท. สอง ให้สว่าง) (ด้วยนิ้วมือ ท.) สอง ฯลฯ เพื่ออันทรงยังจักรวาล ท. สิบ ให้สว่าง (ด้วยนิ้วมือ ท.) สิบ ทรงกระทำอยู่ ซึ่งปาทั้งสิ้น ให้เป็นปามีแสงสว่างเป็นอันเดียวกัน เสด็จมาแล้ว ในยามอันมีในภายหลัง ๑

ชมพุโก ตมปิ ทิสฺวา “โก นุ โข เอสติ จินฺตเตว ปาโตนฺ สตถุ สนฺติกํ คนฺตวา ปฏฺฐิสฺสณฺทํ กตฺวา เอกมฺนตํ จิตฺตํ สตถฺทํ ปุจฺฉิ “มหาสมณฺ ทมฺหากํ สนฺติกํ จตฺสสํ ทิสฺวา โภภาเสนฺโต ปจฺมยาเม โก อาคโตติ ๑

อ. อาชีวกชื่อว่าชมพุกะ เห็นแล้ว (ซึ่งท้าวมหาพรหม) แม่นั้น คิดแล้ว ว่า “(อ. บุคคล) นั้น เป็นใครหนอแล (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ไปแล้ว ผู้สำนัก ของพระศาสดา ในเวลาเช้าเทียว กระทำแล้ว ซึ่งปฏิสันถาร ยืนอยู่แล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ทูลถามแล้ว ซึ่งพระศาสดา ว่า “ข้าแต่สมณะผู้ใหญ่ อ. ใคร ยังทิศ ท. สี่ ให้สว่างอยู่ มาแล้ว ผู้สำนัก ของพระองค์ ในยามที่หนึ่ง” ดังนี้ ๑

“จตฺตารโ มหาราชาโนติ ๑

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “อ. ท้าวมหาราช ท. สี่ (ทรงยังทิศ ท. สี่ ให้สว่างอยู่ เสด็จมาแล้ว ผู้สำนัก ของเรา ในยามที่หนึ่ง)” ดังนี้ ๑

“กัการณฺมาติ ๑

(อ. อาชีวกชื่อว่าชมพุกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “(อ. ท้าวมหาราช ท. สี่ ทรงยังทิศ ท. สี่ ให้สว่างอยู่ เสด็จมาแล้ว ผู้สำนัก ของพระองค์ ในยามที่หนึ่ง) เพราะเหตุอะไร” ดังนี้ ๑

“มัม อฏฐาตุนติ ฯ

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. ท้าวมหาราช ท. สี่ ทรงยังทิส ท. สี่ ให้สว่างอยู่ เสด็จมาแล้ว ผู้สำนัก ของเรา) เพื่ออัน บำรุง ซึ่งเรา” ดังนี้ ฯ

“กัม ปน ตวํ จตุหิ มหาราเชหิ อุตฺตริตโรติ ฯ

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “กัม อ. ท่าน เป็นผู้ยิ่งกว่า กว่าท้าวมหาราช ท. สี่ (ย่อมเป็น) หรือ” ดังนี้ ฯ

“อาม ชมฺพุก, อหณฺหิ ราชูณํ อติราชาติ ฯ

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนชัมพูกะ เออ (อ. อย่างนั้น), กัม อ. เรา เป็นพระราชายิ่ง กว่าพระราชา ท. (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“มชฺฌิมยาเม ปน โก อาคโธติ ฯ

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “กัม อ. ใคร มาแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง” ดังนี้ ฯ

“สกุโก เทวราชาติ ฯ

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “อ. เทวดาผู้พระราชฯ พระนามว่าลักกะ (เสด็จมาแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง)” ดังนี้ ฯ

“กัมการณติ ฯ

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “(อ. เทวดาผู้พระราชฯ พระนามว่าลักกะ เสด็จมาแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง) เพราะเหตุอะไร” ดังนี้ ฯ

“มัม อฏฐาตุมเวาติ ฯ

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. เทวดาผู้พระราชฯ พระนามว่าลักกะ เสด็จมาแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง) เพื่ออัน ทรงบำรุง ซึ่งเรานั้นเทียว” ดังนี้ ฯ

“กัม ปน ตวํ สกุเทวราชโตปิ อุตฺตริตโรติ ฯ

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “กัม อ. ท่าน เป็นผู้ยิ่งกว่า แม้กว่าเทวดาผู้พระราชฯ พระนามว่าลักกะ (ย่อมเป็น) หรือ” ดังนี้ ฯ

“อาม ชมฺพุก, สกุโตปิ อุตฺตริตโรมิหิ, เอส ปน มยํ คิลานุปฏฺฐากิ กปฺปิยการกสามเณรสทิสฺสติ ฯ

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนชัมพูกะ เออ (อ. อย่างนั้น), (อ. เรา) เป็นผู้ยิ่งกว่า แม้กว่าท้าวลักกะ ย่อมเป็น, กัม (อ. ท้าวลักกะ) นั้น เป็นคิลานุปฏฐาก ของเรา เป็นผู้เช่นกับด้วยสามเณรผู้เป็นกับปิยการก (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“ปจฺฉิมยาเม สกลอรณฺณํ โสภาเสตฺวา โก อาคโธติ ฯ

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “อ. ใคร ยังป่าทั้งสิ้น ให้สว่างแล้ว มาแล้ว ในยามอันมีในภายหลัง” ดังนี้ ฯ

“ยํ นิสสาย โลเก พุราหมณทโยปี ขิปีตวา ปกขลิตวา ‘นโม มหาพุรหมฺโนติ วทนฺติ, (P151) โสเอว มหาพุรหมมาติ ฯ”

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. ชน ท.) แม้มีพราหมณ์เป็นต้น ในโลก จามแล้ว พลาดแล้ว ย่อมกล่าว ว่า ‘อ. ความนอบน้อม (จงมี) แก่ท้าวมหาพรหม’ ดังนี้ เพราะอาศัย (ซึ่งบุคคล) ใด, (อ. บุคคล) นั้นนั่นเทียว เป็นท้าวมหาพรหม (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“กํ ปน ตวํ มหาพุรหมฺนาปี อุตฺตริตโรติ ฯ”

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพุกะ ทูลถามแล้ว) ว่า “กํ อ. ท่าน เป็นผู้ยิ่งกว่า แม้กว่าท้าวมหาพรหม (ย่อมเป็น) หรือ” ดังนี้ ฯ

“อาม ชมฺพุก, อหฺมฺหิ พุรหมฺนาปี อติพุรหมมาติ ฯ”

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนชัมพุกะ เออ (อ. อย่างนั้น), กํ อ. เรา เป็นพรหมยิ่ง แม้กว่าพรหม (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“อจฺฉริโยสิ ตวํ มหาสมณ, มยฺหํ ปน ปณฺจปณฺณาสวสฺสานิ อิท วสนฺตสฺส, เอเตสุ เอโกปี มํ อุปฺภุจาทุนาคตปฺพุโป; อหฺมฺหิ เอตฺตํ อทฺธานํ วาตภกฺโข หุตฺวา จิตฺทว วิตินาเมสิ, น ตาว เต มยฺหํ อุปฺภุจันถํ อาคตปฺพุพาติ ฯ”

(อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพุกะ กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่สมณะผู้ใหญ่ อ. ท่าน เป็นผู้อัครจรรย ย่อมเป็น, กํ เมื่อข้าพเจ้า อยู่อยู่ (ในที่) นี้ ลี้หนีห้ำสับห้ำ ท., อ. - (ในเทพ) ท. เหล่านั้นหนา - (เทพ) แม้องค์หนึ่ง เป็นผู้ไม่เคยมาแล้ว เพื่ออันบำรุง ซึ่งข้าพเจ้า (ย่อมเป็น), กํ อ. ข้าพเจ้า เป็นผู้มิลมเป็นภักขา เป็น ผู้ยืนอยู่แล้วเทียว (ยังกาล) ให้น้อมล่องไปวิเศษแล้ว ลี้กัลนาน อันมีประมาณเท่านี้, (อ. เทพ ท.) เหล่านั้น เป็นผู้เคยมาแล้ว ลูที่เป็นที่บำรุง ซึ่งข้าพเจ้า (ย่อมเป็น) กอน หามได้” ดังนี้ ฯ

อถ นํ สตุถา อาห “ชมพุก ตวํ โลกสมํ อนุธพาลํ มหาชนํ วณจยมาโน มปิ วณเจตูกาโม ชาโต; นนุ ตวํ ปณจปณณาสวสฺสานิ कुณเมว ชาทลล, ภูมียเยว นปชช, นคโค หุตวา วจจ, ตาลกฺขจชณเพน เกสเส ลุณจ, อถ จ ปน โลกํ วณเจนโต ‘อหํ วาตภาภชเมท, เอกปาเพน ติกฺกจาม, น นลลทาม, น นปชชามลต วเทท, มปิ วณเจตูกาโมล; ปุพเพปิ ตวํ ปาปิกํ ลามิกํ ทิกฺกจล นลสลาย เอตตํ กาลํ कुณภาภชล ภูมลลโย นคโค วจจนโต ตาลกฺขจชณเพน เกสเสลลจณํ ปตโต, อิทานิปิ ปาปิกํ ลามิกํ ทิกฺกจเมว คณหาลลตล ๑

ครั้งนั้น อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว (กะอาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น ว่า “ดูก่อนชมพุกะ อ. เธอ ลวงอยู่ ซึ่งมหาชน ผู้เฝ้าเพียงดังคนบอด ในโลก เป็นผู้ใคร่เพื่ออันลวง แม้ซึ่งเรา เป็นผู้เกิดแล้ว (ย่อมเป็น), อ. เธอ ย่อมเคี้ยวกิน ซึ่งคุณนั้นเทียว, นอนแล้ว บนแผ่นดินนั้นเทียว, เป็นคนเปลือย เป็น เทียวไปแล้ว, ถอนแล้ว ซึ่งผม ท. ด้วยท่อนแห่งแปรงแห่งตาล ลั่นปีทำลืบทำ ท. มีใช้หรือ, กัล (ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), (อ. เธอ) ลวงอยู่ ซึ่งโลก ย่อมกล่าว ว่า ‘อ. เรา เป็นผู้มัลมเป็นภักษา ย่อมเป็น, (อ. เรา) ย่อมยืนอยู่ ด้วยเท้าข้างเดียว, (อ. เรา) ย่อมไม่นั่ง, (อ. เรา) ย่อมไม่นอน’ ดังนี้, (อ. เธอ) เป็นผู้ใคร่เพื่ออันลวง แม้ซึ่งเรา ย่อมเป็น, แม้ในกาลก่อน อ. ท่าน อาคัยแล้ว ซึ่งทิกฺกจล อันชัวชัว อันลามก เป็นผู้มัลมเป็นภักษา เป็นผู้นอนบนแผ่นดิน เป็นผู้เปลือย เทียวไปอยู่ เป็นผู้ถึงแล้ว ซึ่งการถอนซึ่งผม ด้วยท่อนแห่งแปรงแห่งตาล ลั่นกาล อันมีประมาณเท่านั้น ย่อมเป็น, (อ. เธอ) ย่อมถือเอา ซึ่งทิกฺกจล อันชัวชัว อันลามกนั้นเทียว แม้ในกาลนี้” ดังนี้ ๑

“กั ปน มยา กตํ มหาสมณาทล ๑

(อ. อาชวักชื่อว่าชมพุกะ นั้น ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่สมณะผู้ใหญ่ กั (อ. กรรม) อะไร อันข้าพเจ้า กระทำแล้ว” ดังนี้ ๑

อถลล สตุถา ปุพเพ กตกมมํ อาจิกขล ๑

ครั้งนั้น อ. พระศาสดา ตรัสบอกแล้ว ซึ่งกรรม (อันอาชวักชื่อว่าชมพุกะ) กระทำแล้ว ในกาลก่อน (แก่อาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น ๑

ตลล, สตุถล กถนเตเยว, ลเวโค อุปปนโน, ทโรตตปป อุปลลลตํ ๑

ครั้นเมื่อพระศาสดา ตรัสอยู่นั้นเทียว อ. ความล้งเวช เกิดขึ้นแล้ว (แก่อาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น, อ. ทลลและโอตตปปะ ปรากฏแล้ว ๑

ลโส อุกกุกโก นลลทล ๑

(อ. อาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น เป็นผู้กระหย่ง (เป็น) นั่งแล้ว ๑

อถลล สตุถา อุกกาสากํ ชลปิตวา อทาลล ๑

ครั้งนั้น อ. พระศาสดา ทรงโยนไปแล้ว ซึ่งผ้าสาฎกเป็นเครื่องอาบซึ่งน้ำ ได้ประทานแล้ว (แก่อาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น ๑

ลโส ตํ นลวาเสตวา สตุถารํ วนทิตวา เอกมนตํ นลลทล ๑

(อ. อาชวักชื่อว่าชมพุกะ) นั้น นุ่งแล้ว (ซึ่งผ้าสาฎกเป็นเครื่องอาบซึ่งน้ำ) นั้น ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา นั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ๑

สตุถาปิสส อณุปุพพิถา กเถตวา ธมมํ เทเสสิ ฯ

แม้ อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวโดยลำดับ ทรงแสดงแล้ว ซึ่งธรรม (แก่อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นั้น ฯ

โส เทสนาวสานे สห ปฏิสมุภิทาหิ อรหตุตํ ปตฺวา สตุถารํ วณฺหิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปพฺพชฺชญจ อุปสมปทญจ ยาจิ ฯ

ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งเทศนา (อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นั้น บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหัต กับ ด้วยปฏิสมุภิทา ท. ถวายบังคม แล้ว ซึ่งพระศาสดา ลูกขึ้นแล้ว จากอาสนะ ทูลขอแล้ว ซึ่งการบรรพชาด้วย ซึ่งการอุปสมบทด้วย ฯ

เอตตวาทาสส ปุริมกมฺมํ ปริกฺขีณํ ฯ

อ. กรรมอันมีในกาลก่อน (ของอาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นั้น ล้นรอบแล้ว (ด้วยเหตุ) อันมีประมาณเท่านี้ ฯ

อญฺญิ ขีณาสวมหาเถรํ จตุหิ อุกโกเสหิ อุกโกสิตฺวา, ยาวายํ (P152) มหาปจฺวี ติดาจุตาทิกํ โยชนํ อุสฺสณฺนา; ตาว อวฺวิจิมฺหิ ปจิตฺวา ตตฺถ ปกฺกาวเสเสน ปณฺจปณฺณาสวสฺสานิ อิมํ วิปฺปการํ ปตฺโต, เทนสฺส ตํ กมฺมํ ขีณํ, วิสฺสทิสฺสสทฺสฺสานิ อิมินา กตสฺส สมณธมฺมสฺส ผลํ นาเสตุํ น สกฺกา; ตสฺมา ตํ สตุถา ทกฺขิณหตุถํ ปสาเรตฺวา “เอหิ ภิกฺขุ จร พุรุมฺจริยนฺติ อาห ฯ

ก็ (อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นี้ ดำแล้ว ซึ่งพระมหาเถระผู้ขีณาสพ ด้วยวัตถุเป็นเครื่องดำ ท. สี่, ไหมแล้ว ในนรกชื่อว่า อเวจี- อ. แผ่นดินใหญ่ นี้ หนาขึ้นแล้ว ล้นโยชน อันยังด้วยคาจตุตสาม เพียงใด -เพียงนั้น ถึงแล้ว ซึ่งประการอันแปลก นี้ ล้นปีทำลิบห้า ท. ด้วยผลอันสูงแล้วอันเหลือลง (ในเพราะการดำ) นั้น, (เพราะเหตุ) นั้น อ. กรรม นั้น (ของอาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นั้น ล้นแล้ว, (อันกรรม นั้น) ไม่อาจ เพื่ออันยังผล แห่งสมณธรรม อัน (อันอาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นี้กระทำแล้ว ล้นพ้นแห่งปียลิบ ท. ให้ฉิบหาย, เพราะเหตุนี้ อ. พระศาสดา ทรงเหยียดออกแล้ว ซึ่งพระหัตถ์เบื้องขวา ตรัสแล้ว ว่า “(อ. เธอ) เป็นภิกษุ (เป็น) จงมา, (อ. เธอ) จงประพฤติ ซึ่งพรหมจรรย์” ดังนี้ ฯ

ตาวเทวสฺส คิหิสิงคํ อณฺตรธายิ, อุฏฺฐปริกฺขารโร สญฺญิสฺสตุเถโร วิย อโหสิ ฯ

ในขณะนั้นนั้นเกี่ยว อ. เพศแห่งคฤหัสถ์ (ของอาชีวกชื่อว่าชัมพูกะ) นั้น หายไปแล้ว, (อ. อาชีวกชื่อว่าชัมพูกะนั้น) เป็นผู้ ทรงไว้ซึ่งบริขารแปด เป็นราวกะว่าพระเถระผู้มีกาลฝนหกลีบ ได้เป็นแล้ว ฯ